

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de Elena Malîșeva,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Malîșeva împotriva Organizației de Creditare Nebancară „Optim-Capital” Societate cu Răspundere Limitată, intervenient accesoriu Agenția pentru protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, privind constatarea nulității absolute a contractului de credit pentru consumatori,

împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care s-au admis apelurile declarate de către Elena Malîșeva, reprezentată de avocatul Cojocar Rodica și de către Agenția pentru protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, s-a casat integral hotărârea din 25 mai 2022 a Judecătoria Bălți, sediul central, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea s-a respins,

*(Dosarul nr. 2ra-386/23
Nr PIGD 2-21154075-01-2ra-13032023)*

Recursul declarat până la 01 septembrie 2023.
Protecția consumatorului. Neelucidarea circumstanțelor cauzei. Semnarea contractului nu prezumă automat negocierea clauzelor. Clauze abuzive.

Au examinat anterior cauza judecătoria:
Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (S. Dubceac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (I. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

20 noiembrie 2024

Examinând în lipsa participanților la proces recursul declarat de Elena Malîșeva,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,
Ion Malanciuc,
Oxana Parfeni, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 19 octombrie 2021, Elena Malîșeva a depus cerere de chemare în judecată împotriva OCN „Optim-Capital” SRL, intervenient accesoriu Agenția pentru protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței privind constatarea nulității absolute a contractului de credit pentru consumatori.

2. În motivarea acțiunii reclamanta a menționat că la 08 iulie 2020, între OCN „Optim-Capital” SRL și Elena Malîșeva în calitate de consumator a fost încheiat contractul de credit nebankar nr. 2020-065 în sumă de 3700,00 de EURO.

3. A remarcat că la 17 februarie 2021 la domiciliul reclamantei s-a prezentat executorul judecătoresc Vera Mîghic, însoțită de reprezentantul creditorului OCN „Optim-Capital” SRL. În urma unei discuții de scurtă durată executorul judecătoresc i-a întins o foaie, menționând că ea, dacă nu vrea să piardă casa, trebuie să semneze actul respectiv. Având deplină încredere în executorul judecătoresc și cele invocate de el, a semnat procesul-verbal de transmitere în posesie a bunurilor ipotecate, fără a conștientiza și a înțelege ce anume a semnat. După care, executorul a comunicat că ea trebuie să părăsească locuința sa către data de 12 martie 2021.

4. A susținut că neavând o claritate certă referitor la conținutul actului semnat și nefiind vorbitoare a limbii de stat, a fost nevoită să se adreseze către un avocat pentru explicarea documentului semnat. Astfel, după traducerea documentului menționat și explicarea sensului acestuia, a înțeles că a fost dusă în eroare de către executorul judecătoresc și reprezentantul creditorului, or, din start, până la semnarea procesului-verbal, i se spunea cu totul altceva, iar după obținerea semnăturii, i s-a condiționat părăsirea casei.

5. Cu referire la suma pretinsă în calitate de datorie de către OCN „Optim-Capital” SRL de la Elena Malîșeva, a considerat că suma respectivă de fapt este alcătuită din clauze abuzive care au dus la supra îndatorarea nejustificată a dînsei.

6. A relevat că făcând o analiză a clauzelor contractuale, constată ca fiind abuzive și anume: pct. 2.4 pentru utilizarea împrumutului, împrumutatul se obligă să plătească împrumutătorului dobândă în mărime de 0,13 % zilnic din suma împrumutată și pct. 2.6 dobânda anuală efectivă constituie 49,4856 %.

7. A menționat că, în conformitate cu datele oficiale de pe site-ul oficial al

Băncii Naționale a Moldovei, rata de referință CHIBOR, relevantă în contextul prevederii de la art. 1244 alin. (1) din Cod civil, este egală cu 9,70%. În acest context, este evident faptul că, rata dobânzii împrumutului, stabilită în contractul de credit nr. 2020-065 din 08 iulie 2020- 49,4856 % anual, este destul de mare, în raport cu dublu ratei de referință CHIBOR, în vigoare în ziua bancară anterioară datei în care părțile au semnat contractul.

8. Totodată, a invocat că în contractul de credit lipsește un exemplu reprezentativ care menționează toate ipotezele pentru calculul dobânzii anuale efective și valoarea totală plătită, or, în pct. 2.6 al contractului este indicată doar formula de calcul a DAE. Astfel, nu este clar cum a fost calculat DAE în mărime de 49,4856 %, or, consumatorului nu i-a fost prezentat un calcul în acest sens.

9. În continuare a indicat că contractul de credit nebancaar încheiat între consumatorul Elena Malîșeva și OCN „Optim-Capital” SRL este de adeziune clauzele fiind formulate anticipat pentru o multitudine de contracte și au fost prezentate consumatorului Elena Malîșeva la încheierea contractului. Ultima și-a însușit contractul de credit necunoscând obligațiile pe care le are față de comerciant. Contractul de credit conține clauze abuzive, acestea nefiind negociate în mod individual cu consumatorul, iar caracterul abuziv al unei clauze contractuale este temei de declarare a nulității absolute a unei astfel de clauze.

10. A solicitat reclamanta constatarea nulității absolute a contractului de credit pentru consumatori încheiat între OCN „Optim-Capital” SRL și Elena Malîșeva nr. 2020-065 din data de 08 iulie 2020

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

11. Prin hotărârea din 25 mai 2022 a Judecătorei Bălți, sediul central, acțiunea depusă de Elena Malîșeva, s-a respins (f.d. 90; 104/110).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN APEL

12. La 31 mai 2022, prin intermediul poștei terestre (f.d.100a), Agenția pentru protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței a declarat apel nemotivat (f.d. 98), iar, la 29 august 2022 a depus motivarea apelului, împotriva hotărârii din 25 mai 2022 a Judecătorei Bălți, sediul central, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii prin care să fie declarate nule și abuzive pct.2.4 și 2.6 din contractul nebancaar nr. 2020-065 din 08 iulie 2020, încheiat între Elena Malîșeva și OCN „Optim-Capital” SRL (f.d.115/118).

13. La 07 iunie 2022, Elena Malîșeva, reprezentată de avocatul Rodica Cojocar, a declarat apel nemotivat (f.d. 101/103), iar, la 26 septembrie 2022 a depus motivarea apelului împotriva hotărârii din 25 mai 2022 a Judecătorei Bălți, sediul central, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă (f.d. 125/128).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

14. Prin decizia din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, apelul declarat de Elena Malîșeva, reprezentată de avocatul Rodica Cojocar și apelul declarat de Agenția pentru protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței s-a admis. Iar, hotărârea din 25 mai 2022 a Judecătorei Bălți, sediul central, s-a casat integral cu emiterea unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Elena Malîșeva împotriva OCN „Optim-Capital” SRL, intervenient accesoriu Agenția pentru protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, privind constatarea nulității absolute a contractului de credit pentru consumatori, s-a respins (f.d.148; 149/158).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

15. La 14 februarie 2023, prin intermediul poștei terestre (f.d.173), Elena Malîșeva, a declarat recurs împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi decizii prin care să fie admisă integral acțiunea.

16. În motivarea recursului, recurenta a indicat motivele de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel, suplimentar menționând că nu este de acord cu soluția instanței de apel, deoarece prematur a hotărât să respingă cererea de chemare în judecată, or, în urma judecării cauzei nu s-a stabilit că cererea de chemare în judecată este neîntemeiată, ba din contra instanța de fond a constatat că clauzele din contractul de credit sunt abuzive.

17. Subsecvent, a notat că după cum se indică în hotărârea primei instanțe, instanța constată că în contractul de credit nebankar nr. 2020-065 din 08 iulie 2020, încheiat între OCN „OPTIM-CAPITAL” SRL și Elena Malîșeva, la stabilirea dobânzii contractuale nu s-a ținut cont de legislația relevantă cu privire la rata dobânzii rezonabile și respectiv, dobânzii anuale efective, prin urmare acestea (pct. 2.4. și 2.6 al contractului) se declară abuzive și nule”.

18. A mai notat că odată ce cererea de chemare în judecată a fost respinsă este imposibilă o altă adresare în instanța de judecată și respectiv actul încheiat cu încălcarea condițiilor de fond și de formă rămâne valabil.

19. A considerat că, după adoptarea unei hotărâri prin care se constată nulitatea absolută a clauzelor din contract, este posibilă adresarea cu o acțiune privind aplicarea efectelor nulității. Or, o astfel de concluzie reiese și din art. 328 alin. (3) din Codul civil, potrivit căruia atât acțiunea în constatare a nulității absolute, cât și excepția de nulitate absolută sunt imprescriptibile. Cu toate acestea, se prescriu în termen de 10 ani acțiunile privind aplicarea efectelor nulității absolute conform art. 331, indiferent dacă sânt introduse împreună cu acțiunea în constatare a nulității absolute sau după admiterea acestei acțiuni. Astfel este ilegală hotărârea prin care se menține actul care a fost încheiat cu încălcarea legii, or, legiuitorul la nivel de principiu reglementează protecția consumatorului.

20. A mai susținut că prin respingerea cererii de chemare în judecată s-a admis de către instanța de judecată un abuz asupra consumatorului, deoarece s-a menținut valabil actul încheiat cu încălcarea condițiilor de fond și de formă care potrivit Codului civil se sancționează cu nulitatea absolută.

21. A considerat că decizia din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, este pasibilă de casare, deoarece instanța de apel nu a determinat corect raporturile dintre recurent și intimat, a omis să dea apreciere cuvenită caracterului și efectelor contractului de împrumut, a aplicat pur formal prevederile legale ce guvernează protecția consumatorului.

22. A mai invocat că instanța de apel nu a luat în considerare prevederile art. 15 alin. (7), lit.a) și b) din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit cu consumatorii conform cărui, se interzice: aplicarea ratei dobânzii de credit anuale specificate în contractul de credit dacă aceasta depășește 50%, iar toate celelalte plăți aferente (comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plată), cu excepția dobânzii, pe o zi de credit depășesc 0,04% din valoarea totală a creditului; stabilirea costului total al creditului (care include dobânzi, comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plată) mai mare decât valoarea debursată conform contractului respectiv (sau valoarea de intrare a bunului în contractul de leasing financiar), credit care nu este destinat achiziționării, construcției sau renovării (modernizării) unei locuințe garantate cu un bun imobil în vederea asigurării obligației de plată a creditului respectiv.

23. Totodată, a relevat că alin. (9) al art. 15 din aceeași Lege prevede, în cazul încălcării prevederilor alin. (7) și (8) din prezentul articol și ale art. 381 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile, dobânzile de întârziere și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică inclusiv în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat.

24. La 13 martie 2023, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, într-un termen rezonabil, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa intimetei OCN „Optim-Capital” SRL, precum și intervenientului accesoriu Agenția pentru protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, copia recursului declarat de Elena Malîșeva, împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 176).

25. Prin referința depusă la 12 aprilie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.179), OCN „Optim-Capital” SRL, reprezentată de avocatul Roman Ocerednîi, a solicitat respingerea recursului declarat de către Elena Malîșeva, împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, ca inadmisibil (f.d. 180/181).

26. Agenția pentru protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință, prin care să-și expună opinia referitor la recursul declarat de către Elena Malîșeva, împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

27. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

28. Recursul declarat de Elena Malîșeva, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr.246 din 31 iulie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

29. Art. 434 din Codul de procedură civilă prevede că:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

30. Art. 431 din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

31. Art. 440 alin.(3) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

32. Art. 442 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor

prevăzute la art.432. Instanța invocă, din oficiu, neatragera în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.

(2) În recurs nu pot fi administrate noi probe, cu excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată și despăgubirile menționate la art.372 alin.(3). Aprecierea probelor dată de prima instanță și de instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeinic art.432 alin.(1) lit.e) sau în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului, prevederile art.372 se aplică în mod corespunzător.

(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

33. Art. 444 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

34. Art. 445 alin.(1), lit.c) din Codul de procedură civilă, revede că:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept:

c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

35. Art. 432 din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023), prevedea că:

„(1) Părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b1) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temeii de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea

probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

36. Art.373 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

(3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

37. Art. 1 din Legea cu privire la organizațiile de creditare nebancară nr. 1 din 16 martie 2018 (în redacția Legii modificată prin Legea nr.23 pentru modificarea unor acte legislative din 27 februarie 2020, publicată în MO87-93 la 20 martie 2020, în vigoare 20 iunie 2020), reglementează că:

„*organizație de creditare nebancară*– societate pe acțiuni sau societate cu răspundere limitată, care desfășoară cu titlu profesional doar activitățile prevăzute la art.8 alin.(2);

Credit (credit nebancar)– angajament de a acorda bani ca împrumut cu condiția rambursării acestora, a plății dobânzii și/sau a altor plăți aferente; prelungire a termenului de rambursare a datoriei; angajament de a achiziționa o creanță sau alte drepturi de a efectua o plată de către organizația de creditare nebancară;

38. Art. 8 alin. (2) din Legea cu privire la organizațiile de creditare nebancară nr. 1 din 16 martie 2018, prevede că:

„Activitățile de creditare nebancară sunt: a) acordarea de credite nebancare.”

39. Art.1 din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003, reglementează că:

„*clauză abuzivă*– clauză contractuală care, nefiind negociată în mod individual cu consumatorul, creează, contrar cerințelor bunei-credințe, prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, în detrimentul consumatorului, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților ce apar din contract.”

40. Art.3 din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019), prevede că:

„(1) Are calitatea de consumator orice persoană fizică care, în cadrul unui raport juridic civil, acționează predominant în scopuri ce nu țin de activitatea de întreprinzător sau profesională. Persoana fizică nu are calitatea de consumator dacă cealaltă parte a raportului juridic civil nu are calitatea de profesionist.

(2) Are calitatea de profesionist orice persoană fizică sau juridică de drept public sau de drept privat care, în cadrul unui raport juridic civil, acționează în scopuri ce țin de activitatea de întreprinzător sau profesională, chiar dacă persoana nu are scopul de a obține un profit din această activitate.

(3) Persoana care, într-un raport juridic civil, corespunde atât dispozițiilor alin.(1), cât și dispozițiilor alin.(2) se consideră consumator dacă recunoașterea acestei calități îi oferă o anumită protecție juridică, iar în celelalte cazuri persoana se consideră profesionist.”

41. Art. 5 din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

(2) Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.”

42. Art.7 din Codul civil (în redacția în vigoare din 01 martie 2019).

„(1) Legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

(2) Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare.

(3) De la data intrării în vigoare a legii noi, efectele legii vechi încetează, cu excepția cazurilor în care legea nouă prevede altfel.

(4) În cazul situațiilor juridice contractuale în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura și întinderea drepturilor și obligațiilor părților, precum și orice alte efecte contractuale, dacă legea nouă nu prevede altfel.

(5) În situațiile prevăzute la alin.(4), dispozițiile legii noi se aplică modalităților de exercitare a drepturilor sau de executare a obligațiilor, precum și de înstrăinare, preluare, transformare sau de stingere a acestora. De asemenea, dacă legea nouă nu prevede altfel, clauzele unui act juridic încheiat anterior intrării în vigoare a legii noi contrare dispozițiilor ei imperative sînt, de la această dată, lipsite de orice efect juridic.”

43. 327 din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019), prevede că:

„(1) Actul juridic este nul dacă nulitatea sancționează încălcarea unei dispoziții legale prin care se ocrotește un interes general (nulitate absolută).”

44. Art.328 din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019), prevede că:

„(1) Nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată, atît pe cale de acțiune, cît și pe cale de excepție, de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată este obligată să o constate din oficiu după ce a ascultat opiniile participanților la proces.

(2) Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părțile actului lovit de nulitate sau succesorii acestora.”

45. Art.329 din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019), prevede că:

„(1) În contractele cu consumatorii sînt nule clauzele abuzive, precum și clauzele prin care se derogă de la dispozițiile legale de la care este interzis a se deroga în detrimentul consumatorului (nulitatea de protecție).

(2) Nulitatea de protecție operează doar în măsura în care avantajează consumatorul.”

46. Art. 331 din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019), prevede că:

„(1) Actul juridic nul se consideră, cu efect retroactiv, că nu a produs niciun efect juridic din momentul încheierii.

(2) Actul juridic anulabil este valabil pînă la declararea acestei nulități de către instanța de judecată, însă, odată anulat, se consideră, cu efect retroactiv, că nu a produs niciun efect juridic din momentul încheierii.

(3) Drepturile reale dobîndite în temeiul actului juridic nul sau anulat se consideră că nu au fost dobîndite pe acest temei. Această dispoziție se aplică și drepturilor de creanță ori drepturilor asupra obiectului de proprietate intelectuală dobîndite în temeiul actului juridic.

(4) Dispozițiile alin.(3) nu afectează eventuala dobîndire a dreptului prin uzucapiune în condițiile legii.

(5) Prestațiile executate în temeiul actului juridic nul sau anulat, precum și alte îmbogățiri obținute din acele prestații se supun restituirii conform dispozițiilor legale privind îmbogățirea nejustificată.

(6) În cazul în care în temeiul actului juridic nul sau anulat s-a dobîndit un drept prin înregistrarea într-un registru de publicitate prevăzut de lege, iar titularul în folosul căruia este înregistrat dreptul nu își dă consimțămîntul la radiere, dreptul dobîndit se radiază doar pe calea acțiunii în rectificare.

(7) Instanța de judecată nu poate pronunța din oficiu efectele nulității chiar dacă a constatat nulitatea absolută din oficiu.”

47. Art.332 din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019), prevede că:

„(1) Dispozițiile legale privind nulitatea actului juridic se aplică în mod corespunzător cînd doar una sau mai multe clauze ale sale sînt supuse nulității.

(2) Clauzele lovite de nulitate atrag nulitatea actului juridic în întregul său numai dacă, din cauza lipsei acestora și în pofida întregirii efectelor sale conform art.1082, nu poate fi atins scopul pentru care s-a încheiat actul juridic.

(3) Nulitatea actului juridic multilateral în privința uneia dintre părți atrage nulitatea sa și în privința celorlalte părți dacă, din cauza lipsei acelei părți, nu poate fi atins scopul pentru care celelalte părți au încheiat actul juridic.

(4) Dacă dispoziția legală imperativă prevede că durata de existență a unui drept sau de producere a efectelor juridice de către un act juridic nu poate depăși un anumit termen, în caz de depășire, durata convenită este nulă și se înlocuiește de drept cu termenul maxim permis de lege.”

48. Art. 333 din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019), prevede că:

„(1) În cazul în care un act juridic este nul sau anulat, total ori parțial, o parte poate cere de la cealaltă parte repararea prejudiciului suportat din cauza nulității dacă sînt întrunite cumulativ următoarele condiții:

a) partea prejudiciată nu a cunoscut și nici nu trebuia, în mod rezonabil, să cunoască temeiul nulității la momentul suportării prejudiciului;

b) cealaltă parte a cunoscut sau trebuia, în mod rezonabil, să cunoască temeiul nulității;

c) încălcînd cerințele bunei-credințe, cealaltă parte a lăsat partea prejudiciată să acționeze într-un mod care a cauzat prejudiciul.

(2) Prejudiciul supus despăgubirii reprezintă suma de bani care va repune partea prejudiciată, în măsura maximă posibilă, în situația în care ea s-ar fi aflat dacă actul juridic nu se încheia sau dacă clauza lovită de nulitate nu se includea în actul juridic. În special, se vor despăgubi cheltuielile suportate de către partea prejudiciată cu ocazia încheierii actului juridic și în vederea pregătirii pentru executarea obligațiilor prevăzute de act.

(3) Cu toate acestea, despăgubirile nu acoperă profitul pe care partea prejudiciată îl aștepta de la executarea obligațiilor prevăzute de act. În cazul în care cealaltă parte a acționat cu intenție sau culpă gravă, despăgubirile vor acoperi și ratarea de către partea prejudiciată a oportunității rezonabile de a încheia un act juridic cu un terț.

(4) Dacă sînt întrunite condițiile răspunderii prevăzute de prezentul articol, partea prejudiciată nu este decăzută din dreptul de a cere despăgubiri doar pentru că este cea care a invocat nulitatea.

(5) În cazul în care nulitatea se întemeiază pe violență, leziune sau pe faptul că o clauză este abuzivă, partea prejudiciată poate cere despăgubiri conform prezentului articol chiar dacă cunoștea ori trebuia, în mod rezonabil, să cunoască temeiul nulității la data încheierii actului juridic.”

49. Art. 334 din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019), prevede că:

„(1) Actul juridic sau clauza care contravin vădit ordinii publice sau bunelor moravuri sînt nule.

(2) Actul juridic sau clauza care contravin unei dispoziții legale imperative sînt nule sau anulabile dacă această sancțiune este prevăzută expres de dispoziția legală încălcată (nulitatea expresă).

(3) Actul juridic sau clauza care contravin unei dispoziții legale imperative ce nu prevede expres sancțiunea nulității sînt nule sau anulabile dacă această sancțiune trebuie aplicată pentru ca scopul dispoziției legale încălcate să fie atins (nulitatea virtuală).

(4) Dispozițiile prezentului articol se aplică în măsura în care dispoziția legală încălcată nu stabilește o altă consecință a încălcării sale decît nulitatea actului juridic sau a clauzei.

(5) Încălcarea dispoziției imperative a actului normativ subordonat legii poate fi invocată ca temei de nulitate a actului juridic doar în măsura în care dispoziția respectivă întrunește cerințele art.1 alin.(2) și ale art.4.”

50. Art. 774 din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019), prevede că:

(1) În virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

(2) Obligația poate fi pură și simplă sau afectată de modalități.

(3) Prestația trebuie să fie posibilă și determinată sau determinabilă, să nu contravină legii, ordinii publice și bunelor moravuri.

51. Art.858 din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019), reglementează că:

(1) Temeiul executării rezidă în existența unei obligații.

(2) Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

(3) Valorile mobiliare nu pot fi transmise direct în contul achitării datoriei dintre două părți sub sancțiunea nulității absolute, dacă dispozițiile art.8 din Legea nr.184/2016 cu privire la contractele de garanție financiară nu prevăd altfel.

52. Art. 1242 din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019), reglementează că:

(1) Prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

(2) Contractul de împrumut este gratuit dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

(3) Pînă la proba contrară, împrumutul care are ca obiect o sumă de bani se prezumă a fi cu titlu oneros, cu excepția cazului în care ambele părți sînt persoane fizice care nu au calitatea de profesionist.

(4) Un contract nu se consideră contract de împrumut doar pentru că prevede un termen pentru executarea obligației pecuniare, cu excepția cazului în care împrumutatul este obligat să plătească dobîndă suplimentar la acea obligație pecuniară.

(5) Cu toate acestea, părțile pot conveni ca o sumă datorată în temeiul unei obligații existente să se plătească în viitor în condițiile unui contract de împrumut.

53. Art.1069 din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019), reglementează că:

„(1) Clauza propusă de una dintre părți nu este negociată individual dacă cealaltă parte nu a putut să-i influențeze conținutul, în special deoarece aceasta s-a elaborat anticipat, indiferent că face parte din clauze standard sau nu.

(2) Dacă una dintre părți propune celeilalte părți să selecteze din mai multe clauze, clauza nu se consideră negociată individual doar pentru că cealaltă parte a selectat din clauzele propuse.

(3) Dacă o clauză a fost propusă ca parte a unor clauze standard, se prezumă că ea nu a fost negociată individual.

(4) În contractul dintre un profesionist și un consumator se prezumă că:

a) clauzele au fost propuse de către profesionist;

b) clauzele nu au fost negociate individual;

c) clauzele elaborate de către un intermediar sau un alt terț au fost propuse de către profesionist.

(5) Faptul că anumite aspecte ale unei clauze sau o anumită clauză au fost negociate individual nu exclude aplicarea dispozițiilor prezentului capitol pentru restul contractului.

(6) Clauză standard se consideră clauza care a fost elaborată anticipat pentru o multitudine de contracte implicînd diferite părți și care nu a fost negociată individual.”

54. Art. 1070 din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019), prevede că:

„(1) Clauzele propuse de către o parte care nu au fost negociate individual pot fi invocate față de cealaltă parte doar dacă cealaltă parte le-a cunoscut sau dacă partea care le-a propus a luat măsuri rezonabile pentru a atrage atenția celeilalte părți asupra lor la momentul încheierii contractului sau înainte de aceasta.

(2) Dacă contractul se încheie prin mijloace electronice, partea care propune clauze care nu au fost negociate individual le poate invoca față de cealaltă parte doar dacă ea le-a făcut disponibile celeilalte părți în formă textuală.

(3) În sensul alin.(1), nu se consideră că consumatorului i s-a atras atenția în mod suficient asupra clauzelor doar pentru că în înscrisul contractual există o trimitere la acele clauze, chiar dacă el a acceptat textul.”

55. Art. 1071 din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019), prevede că:

„(1) Persoana care prezintă clauze care nu au fost negociate individual este obligată să se asigure că ele sunt elaborate și comunicate într-un limbaj clar și inteligibil, precum și să fie lizibile. Această cerință este aplicabilă textului în întregime, inclusiv notelor de subsol, trimerilor la alte texte sau specificațiilor de orice natură.

(2) Într-un contract dintre un profesionist și un consumator, clauza propusă de către profesionist cu încălcarea obligației de transparență impuse prin dispozițiile alin.(1) poate fi considerată abuzivă doar pe acest unic temei.”

56. Art. 1072 din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019):

„(1) Într-un contract dintre un profesionist și un consumator, clauza care nu a fost negociată individual se consideră abuzivă dacă este propusă de către profesionist și dezavantajează considerabil, contrar bunei-credințe, consumatorul.

(2) Articolele 1077-1079 cuprind lista clauzelor considerate abuzive în contractul dintre un profesionist și un consumator fără necesitatea evaluării lor conform alin.(1) din prezentul articol și art.1075.

(3) Listele prevăzute de articolele menționate la alin.(2) nu vor fi interpretate ca liste exhaustive.”

57. Art. 1076 din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019):

„(1) Clauza abuzivă este lovită de nulitate absolută.

(2) Această nulitate de protecție operează doar în măsura în care anularea clauzei avantajează partea care nu a propus clauza abuzivă.

(3) În cazul în care partea care nu a propus clauza abuzivă este un consumator, instanța de judecată este obligată să invoce nulitatea din oficiu.

(4) Dacă contractul poate fi, în mod rezonabil, menținut fără clauza abuzivă, celelalte clauze rămân valabile.”

58. Art. 1077 din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019), prevede că:

„(1) Sânt considerate abuzive clauzele care nu au fost negociate individual și au ca obiect sau efect:

2) excluderea sau limitarea drepturilor prevăzute de lege ale consumatorului față de profesionist sau față de o altă parte, în cazul neîndeplinirii totale sau parțiale ori al îndeplinirii necorespunzătoare a oricăreia dintre obligațiile contractuale ale profesionistului.

3) obligarea consumatorului de a respecta clauze cu care acesta nu a avut posibilitatea reală să se familiarizeze înainte de încheierea contractului;

4) faptul că contractul generează obligații în sarcina consumatorului, dar:

a) nu generează obligații în sarcina profesionistului; sau

b) obligațiile profesionistului sînt supuse unei condiții a cărei îndeplinire depinde doar de voința acestuia din urmă;

6) solicitarea de la consumatorul care nu și-a executat obligația fără justificare a unei penalități disproporționate în raport cu prejudiciul cauzat prin neexecutarea obligațiilor contractuale;

7) acordarea dreptului profesionistului la rezoluțiune la discreția sa, în timp ce consumatorului nu i se acordă aceeași posibilitate, sau acordarea permisiunii profesionistului de a reține sumele plătite pentru bunurile, lucrările sau serviciile care nu au fost încă furnizate de către acesta, în cazul în care profesionistul este cel care recurge la rezoluțiune;

8) acordarea posibilității profesionistului de a recurge la rezoluțiunea contractului cu durată nedeterminată fără un preaviz în termen rezonabil în formă scrisă, cu excepția cazurilor în care există motive întemeiate de a face acest lucru;

10) acordarea dreptului profesionistului de a modifica unilateral clauzele fără a avea un motiv întemeiat care să fie precizat în contract;

11) acordarea dreptului profesionistului de a modifica unilateral, fără a avea un motiv întemeiat care să fie precizat în contract sau prin referință la dispozițiile actelor normative în domeniu, orice caracteristici ale bunului, lucrării sau ale serviciului care urmează să fie furnizat sau oricare alte condiții ale furnizării;

13) acordarea dreptului profesionistului de a stabili dacă bunurile, lucrările sau serviciile furnizate sînt conforme cu contractul sau acordarea acestuia a dreptului exclusiv de a interpreta orice clauză din contract;

14) limitarea obligației profesionistului de a respecta angajamentele asumate de către intermediarii ori de către reprezentanții acestuia sau asumarea angajamentelor de către acesta, cu condiția respectării unei anumite formalități neprevăzute în mod expres de lege.”

59. Art. 1079 din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019), prevede că:

„Într-un contract dintre un profesionist și un consumator, clauzele indicate la art.1077 alin.(1) pct.1)-3) sunt considerate abuzive chiar dacă ele au fost negociate individual cu consumatorul.”

60. Art. 1763 alin.(1), (3) și (4) din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019), reglementează că:

„(1) Prin contractul de credit, o bancă sau o organizație de creditare nebancaară (creditor) se obligă să pună la dispoziția unei alte persoane (debitor) o sumă de bani ca împrumut, cu condiția rambursării ei, a plății dobânzii și a altor plăți aferente, sau își asumă orice alt angajament de a achiziționa o creanță sau de a efectua o plată, de a prelungi termenul de rambursare a datoriei sau de a emite orice garanții.

(3) Față de contractul de credit se aplică prevederile referitoare la contractul de împrumut în măsura în care regulile prezentului capitol nu prevăd altfel sau din esența contractului de credit nu reiese contrariul.

(4) Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică împrumuturilor acordate de către bănci sau organizații de creditare nebancaară, precum și alte organizații care acordă credite în baza legii.”

61. Art.3 din Legea Nr. 202 din 12 iulie 2013 privind contractele de credit pentru consumatori, reglementează că:

„contract de credit pentru consumatori – contract prin care un creditor acordă sau se angajează să acorde unui consumator un credit sub forma de amânare la plată, împrumut sau alte facilități similare, cu excepția contractului pentru prestarea de servicii în mod continuu sau pentru furnizarea de bunuri de același fel, atunci când consumatorul plătește pentru acestea în rate, pe toată durata furnizării lor;”

62. Art. 1 din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003, reglementează că:

„clauză abuzivă– clauză contractuală care, nefiind negociată în mod individual cu consumatorul, creează, contrar cerințelor bunei-credințe, prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, în detrimentul consumatorului, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților ce apar din contract.”

63. Art.4 din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003, reglementează că:

„Dacă acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte prevăd alte norme decât cele care se conțin în legislația națională cu privire la protecția consumatorilor, se aplică normele acordurilor internaționale.”

64. Art.3 din Directiva Nr.93/13/CEE a Consiliului privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii din 05 aprilie 1993, reglementează că:

(1) O clauză contractuală care nu s-a negociat individual se consideră ca fiind abuzivă în cazul în care, în contradicție cu cerința de bună credință, provoacă un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract, în detrimentul consumatorului.

(2) Se consideră întotdeauna că o clauză nu s-a negociat individual atunci când a fost redactată în prealabil, iar, din acest motiv, consumatorul nu a avut posibilitatea de a influența conținutul clauzei, în special în cazul unui contract de adeziune. Faptul că anumite aspecte ale unei clauze sau o anumită clauză au fost negociate individual nu

excluse aplicarea prezentului articol pentru restul contractului, în cazul în care o evaluare globală a acestuia indică faptul că este, cu toate acestea, un contract de adeziune. În cazul în care orice vânzător sau furnizor pretinde că s-a negociat individual o clauză standard, acestuia îi revine sarcina probei.

(3) Anexa conține o listă orientativă și neexhaustivă a clauzelor care pot fi considerate abuzive.”

61. Art. 6 § 1 din Directiva Nr.93/13/CEE a Consiliului privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii din 05 aprilie 1993, reglementează că:

„Statele membre stabilesc că clauzele abuzive utilizate într-un contract încheiat cu un consumator de către un vânzător sau un furnizor, în conformitate cu legislația internă, nu creează obligații pentru consumator.”

62. Pct.20 din Directiva nr.2008/48/CE/ a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului, prevede că:

„Costul total al creditului pentru consumator trebuie să cuprindă toate costurile, inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, onorariile intermediarilor de credit și orice alt tip de onorarii pe care consumatorul trebuie să le plătească în legătură cu contractul de credit, cu excepția taxelor notariale. Cunoștințele reale ale creditorului cu privire la costuri trebuie evaluate obiectiv, avându-se în vedere cerințele de diligență profesională.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

63. Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Bălți a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 01 decembrie 2022 (f.d.148).

64. La 28 ianuarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, fapt confirmat prin scrisoarea de expediere a actului de dispoziție nr.2035 (f.d.159), cât și prin intermediul poștei electronice, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d.159/verso), Curtea de Apel Bălți, a expediat participanților la proces, copia deciziei integrale din 01 decembrie 2022.

65. Astfel, recursul declarat la 14 februarie 2023, prin intermediul poștei terestre (f.d.173), de către Elena Malîșeva, împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, se consideră depus în termenul stabilit de art.434 din Codul de procedură civilă (*a se vedea pct.30*).

62. Prin prisma art. 444 din Codul de procedură civilă examinarea cauzei civile în ordine de recurs s-a realizat în lipsa participanților la proces, întrucât Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a considerat inoportună invitarea acestora, din motiv că argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite verificarea legalității hotărârilor atacate.

65. Verificând actul de dispoziție judecătorească contestat în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs, în baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție considerând admisibil recursul declarat, urmează a-l admite și a casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din motivele ce succed.

66. Având în vedere că în sistemul legislației procesuale naționale instanța de judecată este obligată să soluționeze procesul limitându-se la obiectul acestuia în sensul formulat prin acțiune și, după caz, concretizat de către partea reclamantă, subsecvent, instanța de recurs se află în situația de a verifica dacă la caz a fost îndeplinită condiția unei examinări efective și a oferit un răspuns specific și explicit mijloacelor hotărâtoare pentru rezultatul procesului, a examinat toate pretențiile și argumentele înaintate.

67. Curtea Europeană a reiterat că efectul articolului 6 § 1 este, *inter alia*, de a impune unei instanțe obligația de a efectua o examinare adecvată a argumentelor și probelor aduse de către părți (a se vedea *Perez c. Franței* [GC], nr. 47287/99, § 80, ECHR 2004-I). O parte indispensabilă a acestei obligații a instanțelor judecătorești este datoria lor de a-și motiva hotărârile (a se vedea, printre altele, *Hirvisaari c. Finlandei*, nr. 49684/99, § 30, 27 septembrie 2001).

68. De altfel, în cazul garanțiilor acordate de art. 6 § 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, include printre altele dreptul părților de a fi în mod real „auzite”, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Aceasta implică mai ales în sarcina instanței obligația de a proceda la un examen efectiv, real și consistent al mijloacelor, argumentelor și elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța în determinarea situației de fapt. Obligația de motivare impune o apreciere întotdeauna atașată de natura cauzei, de circumstanțele acesteia, de probele prezentate. Motivarea unei hotărâri este înțeleasă ca o explicație inteligibilă a hotărârii luate, ceea ce nu înseamnă un răspuns exhaustiv tuturor argumentelor aduse de parte, dar nici ignorarea lor, însă un răspuns al argumentelor fundamentale, care sunt susceptibile, prin conținutul lor, să influențeze soluția.

69. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că prin cererea de chemare în judecată, depusă împotriva OCN „Optim-Capital” SRL, intervenient accesoriu Agenția pentru protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, reclamanta a solicitat constatarea nulității absolute a contractului de credit nebanca nr. 2020-065 din 08 iulie 2020 (f.d.4/9).

70. Prima instanță judecând cauza în fond, prin hotărârea din 25 mai 2022 a respins acțiunea depusă de Elena Malîșeva împotriva OCN „Optim-Capital” SRL, intervenient accesoriu Agenția pentru protecția Consumatorilor și

Supravegherea Pieței, privind constatarea nulității absolute a contractului de credit pentru consumatori (f.d. 90; 104/110).

71. Instanța de apel verificând temeinicia și legalitatea hotărârii primei instanțe, prin decizia din 01 decembrie 2022, a admis apelul declarat de Elena Malîșeva, reprezentată de avocatul Rodica Cojocar și apelul declarat de Agenția pentru protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței. A casat integral hotărârea din 25 mai 2022 a Judecătorei Bălți, sediul central, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Elena Malîșeva împotriva OCN „Optim-Capital” SRL, intervenient accesoriu Agenția pentru protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, privind constatarea nulității absolute a contractului de credit pentru consumatori, s-a respins (f.d.148; 149/158).

72. Pentru a decide astfel, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii instanței ierarhic inferioare în raport cu criticile formulate în cererea de apel și materialul probator, a conchis că la emiterea hotărârii prima instanța nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, iar normele de drept material au fost aplicate eronat, ceea ce potrivit prevederilor art.386 alin.(1), lit.a), d) din Codul de procedură civilă, constituie temei de casare a hotărârii.

73. La caz, instanța de apel a reținut că, potrivit materialelor cauzei, la 08 iulie 2020, între OCN „Optim-Capital” SRL - în calitate de creditor și Elena Malîșeva - în calitate de debitor, a fost încheiat contractul de credit nebankar nr. 2020-065.

74. La fel, instanța de apel a stabilit că, în baza contractului nominalizat mai sus, OCN „Optim-Capital” SRL a acordat lui Elena Malîșeva suma de 3700,00 Euro, ceea ce constituie 72 299,11 de lei, iar, Elena Malîșeva s-a obligat să restituie această sumă în termen de 72 luni până la data de 10 iulie 2026, precum și să plătească alte plăți aferente contractului (f.d. 16/22).

75. A mai reținut instanța de apel că reclamanta/apelantă a solicitat constatarea nulității contractului de credit făcând referire la faptul că suma pretinsă în calitate de datorie de către OCN „Optim-Capital” SRL, este alcătuită din clauze abuzive și anume: pct.2.4 - pentru utilizarea împrumutului, împrumutatul se obligă să plătească împrumutătorului dobânda în mărime de 0,13 % zilnic din suma împrumutată, și pct.2.6 – dobânda anuală efectivă constituie 49,4856 % și există un dezechilibru între drepturile și obligațiile părților ce decurg din contract, deoarece consideră că dacă o clauză nu a fost negociată individual cu consumatorul atunci când a fost inclusă în contract, consumatorului nu i-a fost oferită posibilitatea de a influența conținutul acestuia. Astfel, a considerat că rata de referință CHIBOR, relevantă în contextul prevederii de la art. 1244 alin. (1) din Codul civil, este egală cu 9,70 %. În acest context, este evident faptul că, rata dobânzii împrumutului, stabilită în contractul de credit nr. 2020-065 din 08 iulie 2020-49,4856 % anual, este destul de mare, în raport cu dublu ratei de referință

CHIBOR, în vigoare în ziua bancară anterioară datei în care părțile au semnat contractul. Drept urmare, a invocat că, în contractul de credit lipsește un exemplu reprezentativ care menționează toate ipotezele pentru calculul dobânzii anuale efective și valoarea totală plătită or, în pct. 2.6 al contractului este indicată doar formula de calcul a DAE. Astfel, nu este clar cum a fost calculat DAE în mărime de 49,4856 %, or, consumatorului nu i-a fost prezentat un calcul în acest sens.

76. Cu referire la aplicabilitatea în prezenta cauză a art.1244 alin.(1) din Cod civil instanța de apel a constatat că contractul de credit nebanca nr. 2020-065 a fost încheiat între OCN „Optim-Capital” SRL - în calitate de creditor și Malîșeva Elena - în calitate de debitor.

77. Astfel, în sensul normei enunțate, instanța de apel a reținut că raportul dintre dobânda contractuală cu rata de referință CHIBOR nu este relevantă în prezenta cauză, argumentele reclamantei/apelante urmând să fie respinse ca neîntemeiate.

78. Or, potrivit art.1244 alin.(1) și (2) din Codul civil, în baza contractului de împrumut, părțile pot prevedea și plata unei dobânzi, a cărei rată anuală nu poate depăși dublul ratei de referință CHIBOR înregistrată în ziua bancară anterioară datei în care părțile au stipulat rata dobânzii. În sensul prezentului alineat, rata de referință CHIBOR este rata calculată în modul stabilit de BNM, în baza cotațiilor orientative/ferme ale băncilor contribuții pentru plasarea mijloacelor bănești în lei moldovenești la alte bănci, pe termen de 12 luni. Interdicția prevăzută la alin.(1) nu se aplică dobânzilor percepute sau plătite de către Ministerul Finanțelor al RM, Banca Națională a Moldovei, de băncile comerciale, de asociațiile de economii și împrumut, organizațiile de creditare nebanca, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

79. În continuare cu referire la faptul că pct.2.4 și pct.2.6 al contractului nu au fost negociate individual cu consumatorul atunci când a fost inclusă în contract, consumatorului nu i-a fost oferită posibilitatea de a influența conținutul acestuia, instanța de apel a constatat că potrivit art.3 al Legii 202 din 12 iulie 2013, privind contractele de credit pentru consumatori, costul total al creditului pentru consumatori reprezintă toate costurile, inclusiv dobânda, comisioanele, taxele și orice alt tip de costuri pe care trebuie să le suporte consumatorul în legătură cu contractul de credit și care sînt cunoscute de creditor, cu excepția taxelor notariale; costurile pentru serviciile accesorii aferente contractului de credit, în special valoarea medie a primelor de asigurare, sînt incluse în cazul în care obținerea creditului sau obținerea acestuia potrivit clauzelor și condițiilor prezentate este condiționată de încheierea unui contract de servicii, iar dobânda anuală efectivă (DAE) reprezintă costul total al creditului pentru consumator exprimat ca procent anual din valoarea totală a creditului, inclusiv costurile menționate la art.23 alin.(2), după caz.

80. În aceste circumstanțe, instanța de apel a constatat că în baza cererii de creditare a cet. Elena Malîșeva, OCN „Optim - Capital” SRL a acordat acesteia informații precontractuale, cu indicarea exactă a tuturor costurilor creditului solicitat, inclusiv mărimea dobânzii, comisionului de eliberare, comisionului de administrare, comisionului de achitare anticipată, penalității.

81. Subsecvent, instanța de apel a menționat că potrivit înscrisurilor anexate la materialele cauzei (f.d.48/53), Elena Malîșeva a exprimat consimțământul pentru semnarea contractului în ziua oferirii informațiilor precontractuale. Totodată, Elena Malîșeva, până la semnarea contractului, a depus două declarații. Iar, potrivit pct.2 a declarației tipizate, Elena Malîșeva a declarat că: „cunosc conținutul contractului și toate condițiile acestuia mi-au fost explicate..”; „cunosc suma finanțată, mărimea dobânzii la suma finanțată și modul de calculare a ei, termenul și condițiile de rambursare a finanțării...”; „cunosc mărimea penalităților pentru neachitarea în termen a ratelor finanțării, a dobânzilor aferente precum și a altor plăți conform contractului încheiat...”.

82. Conform declarației scrise personal de Elena Malîșeva, aceasta expres a indicat că cunoaște clauzele contractului, inclusiv mărimea dobânzilor, penalităților.

83. Mai mult ca atât, în informații precontractuale este indicat că acestea se oferă potrivit art.5 al Legii privind contractele de credit pentru consumatori cu 15 zile până la semnarea contractului, iar, Elena Malîșeva s-a folosit de opțiunea de a solicita încheierea contractului până la expirarea termenului respectiv.

84. În acest context, instanța de apel a concluzionat ca fiind neîntemeiat argumentul apelantei precum că pct.2.4 și pct.2.6 al contractului nu au fost negociate individual cu consumatorul atunci când a fost inclusă în contract, consumatorului nu i-a fost oferită posibilitatea de a influența conținutul acestuia, or, creditorul și-a executat corespunzător obligația sa de a pune la dispoziția potențialului Debitor informația precontractuală în strictă conformitate cu prevederile art. 5 alin. (2) al Legii nr. 202/2013, prin care să-i ofere dreptul ultimului de a analiza și de a avea posibilitatea să compare mai multe oferte pentru a lua o decizie informativă și asumată cu privire la eventuala încheiere a contractului de credit.

85. Totodată, instanța de apel a reținut că potrivit informației precontractuale furnizate, părțile au evaluat anticipat prejudiciul în cazul în care Debitorul nu își va executa corespunzător obligațiile, respectiv, se demonstrează indubitabil că obligația Creditorului aferentă furnizării informației ce ține de mărimea dobânzii contractuale și a DAE a fost îndeplinită.

86. Drept urmare, ținând cont de circumstanțele enunțate, instanța de apel a statuat că, în situația în care într-adevăr condițiile contractuale nu au fost acceptabile pentru reclamantă/apelantă, aceasta avea la dispoziție un termen

de 14 zile calendaristice în care putea să revoce contractul de credit fără a invoca vreun motiv și acest termen urma să curgă de la data încheierii contractului de credit, fapt ce nu s-a produs, respectiv.

87. Pe cale de consecință, instanța de apel a constatat adițional faptul că, prevederile contractuale au fost avantajoase pentru ultima, prin urmare, la caz, nu sunt aplicabile prevederile art.327 alin.(1), art.329 alin.(1), art.334 alin.(1)-(4) din Codul civil.

88. Cu referire la argumentele apelantei precum că contractul de credit din 08 iulie 2020 a fost încheiat cu scopul stingerii unui alt contract încheiat cu părâtul, instanța de apel le-a respins ca neîntemeiate, or, instanței nu au fost prezentate probe că creditul anterior a fost achitat anume din banii primiți pe contractul de credit din 08 iulie 2020. Mai mult ca atât, instanța de apel a ținut să noteze faptul că reprezentantul intimatului a confirmat faptul că anterior, între părți, au mai fost încheiate contracte de credit, însă, la 08 iulie 2020 toate contractele erau executate, banii luați cu împrumut fiind pentru alte scopuri.

89. Din esența criticilor aduse în recursul declarat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează dezacordul recurenteii cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, motivată, în esență, prin faptul că instanțele ierarhic inferioare nu au apreciat corespunzător circumstanțele determinante invocate, nu au ținut cont de calitatea sa de consumator și calitatea de profesionist a reclamantului, nu au luat în considerare faptul că nu au fost negociate clauzele individual, fiind abuzive, inclusiv pct. 2.4. și 2.6 al contractului de credit nebanca nr. 2020-065 din 08 iulie 2020 și nu a aplicat nulitatea absolută a acestora.

90. Efectuând o retrospectivă a esenței litigiului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că la 08 iulie 2020, între OCN „Optim-Capital” SRL și Elena Malișeva în calitate de consumator a fost încheiat contractul de credit nebanca nr. 2020-065 în sumă de 3700,00 de EURO, ceea ce constituia suma 72 299,11 de lei (Vol.I, f.d.37-40).

91. Prin contractul de credit de credit nebanca nr. 2020-065 din 08 iulie 2020, părțile au convenit asupra la pct.1.2.- în asigurarea executării obligațiunilor sale împrumutatul până la restituirea sumei datorate, conform contractului de ipotecă păstrează și asigură imobilul situat în mun. Bălți. str. XXXXXXX nr.X, compusă din teren cu suprafața totală de 0,1656 ha, încăpere locativă cu suprafața totală de 40,40 m/p, proprietar Elena Malișeva, la pct.2.4 - pentru utilizarea împrumutului, împrumutatul se obligă să plătească împrumutătorului dobânda în mărime de 0,13 % zilnic din suma împrumutată, la pct.2.6 – dobânda anuală efectivă constituie 49,4856% și există un dezechilibru între drepturile și obligațiile părților ce decurg din contract, deoarece consideră că dacă o clauză nu a fost negociată individual cu consumatorul atunci când a fost inclusă în contract, consumatorului nu i-a fost oferită posibilitatea de a influența conținutul acestuia, la pct.4.2. - dacă împrumutatul nu va respecta punctele 2.4. și 2.5., adică nu va achita în termen

și în volum deplin plățile contractuale, atunci primele 30 de zile de întârziere se vor penaliza cu 18.50 Euro pe zi, iar, începând cu a 31 zi de întârziere penalitatea va constitui 37,00 Euro pe zi, iar la pct.6.2. – comisionul de achitare anticipată constituie 2,50 % din suma împrumutului rambursat, până la expirarea termenului de 180 de zile din momentul acordării împrumutului și 2,00 % din suma împrumutului rambursat, după expirarea termenului de 180 de zile.

92. Pornind de la pretențiile înaintate de reclamant conform cererii de chemare în judecată, obiecțiile oponentilor și constatările primei instanțe în rezultatul examinării acestora, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii emise prin prisma alegațiilor invocate în apel, urma a analiza și sub aspectul constatării circumstanțelor determinante soluționării corecte și obiective a litigiului inclusiv verificării caracterului abuziv al clauzelor pretinse de pârâți, având în vedere lipsa negocierii individuale a acestora precum și din perspectiva calității de consumatori și de profesionist a părți pârâte.

93. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că instanța de apel a admis apelurile declarate de către Elena Malîșeva, reprezentată de avocatul Cojocar Rodica și de către Agenția pentru protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, s-a casat integral hotărârea din 25 mai 2022 a Judecătorei Bălți, sediul central, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea s-a respins, argumentând că contractul de credit nebanca nr. 2020-065 din 08 iulie 2020 contravine normelor legale, fapt ce denotă contradictorialitatea acesteia.

94. Obligația instanței de apel de a verifica în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță, precum și verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar, este inserată în art. 373 alin.(1), (2) din Codul de procedură civilă, reamintit supra.

95. De altfel, instanța de apel, a omis a supune unei analize juridice raționamentele apelantei/ recurente referitor la clauzele contractuale pretinse a fi abuzive, deși, în cererea de apel formulată de ultima au fost reflectate argumente prin prisma normelor de drept material, care confirmă în opinia lor caracterul abuziv a clauzelor menționate expres și care determină netemeinicia pretențiilor bazate pe acestea, precum și dreptul instanței de a invoca din oficiu nulitatea acestora.

96. La acest capitol, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține alegația recurente precum că instanțele ierarhic inferioare nu au aplicat prevederile ce țin de încheierea contractelor între profesioniști și consumatori și nu au fost anulate clauzele abuzive.

97. În această ordine de idei, instanța de recurs reține că într-adevăr deși apelanta/reclamanta a invocat în cererea de apel faptul că contractul încheiat între reclamantă și pârâtă sunt niște contracte de tip standard (de adeziune), în contextul în care clauzele au fost formulate în prealabil de partea pârâtă, iar reclamantei nu i-a rămas decât să accepte încheierea contractului în condițiile impuse ori să renunțe la încheierea lui, având posibilitatea de a negocia doar valoarea și obiectul acestora, instanța de apel a lăsat acest argument fără o apreciere corespunzătoare. Instanța de apel doar a menționat că reprezentantul părții pârâte/intimate a confirmat faptul că anterior, între părți, au mai fost încheiate contracte de credit, iar la 08 iulie 2020, toate contractele erau executate.

98. În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că chiar și semnarea succesivă a mai multor contracte între aceleași părți în speță, nu exclude obligația instanței de a verifica pretinsul caracter abuziv al clauzelor, în condițiile în care legislația acordă instanței acest drept și chiar obligația, pornind de la calitatea părților acestor contracte, în situația în care consumatorii se află într-o poziție net inferioară în raport cu profesioniștii în astfel de contracte. Iar faptul semnării contractului de către pârâți nu poate fi calificată și reținută ca o negociere a clauzelor acestora, în special că probarea faptului negocierii individual al clauzelor revine reclamantului, în sensul prevederilor legale.

99. Mai mult, apelanta/recurenta a indicat despre faptul că nu a avut posibilitate să negocieze clauzele contractuale, actele juridice fiind standard, de adeziune, iar unele clauzele menționate expres în cererea de apel, le consideră abuzive inclusiv din motiv că impun în obligația lor anumite contraprestații în lipsa unei prestații în acest sens din partea societății-pârâte. Chiar dacă recurentei i-a fost prezentată informația precontractuală în sensul pretins de societatea-pârâtă, care reflecta caracteristicile produsului de creditare, costurile creditelor, etc., aceasta nu a avut, de fapt, posibilitatea de a negocia clauzele contractuale, cum a indicat instanța de apel în decizia sa, iar faptul că clauzele date contravin normelor imperative constituie temei de nulitate absolută, care nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către împrumutat a clauzei lovite de nulitate.

100. Instanța de apel nu a verificat pretinsul caracter abuziv al clauzelor indicate de apelantă nici sub aspectul dacă acestea într-adevăr dezavantajează considerabil consumatorul, contrar bunei-credințe și creează dezechilibru semnificativ.

101. Mai mult ca atât, instanța de apel prin decizia din 01 decembrie 2022, a admis și cererea de apel depusă de Agenția pentru protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, însă, nu a luat în considerație Actul Nr.48 de constatare a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii din 15 iulie 2021, din conținutul căruia rezultă că: „*clauza inserată la pct.2.6. din*

contractul de credit nebanca nr.2020-065 din 08 iulie 2020, este abuzivă”(f.d.12/14).

102. În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că prin clauza contractuală în litigiu care nu fi fost negociată se înțelege că contractele de împrumut, încheiate cu consumatorii, sunt preformulate, standard, clauzele fiind prestabilite de către creditor, fără să fi dat consumatorului posibilitatea de a modifica sau înlătura vreuna dintre clauze, iar eventualele diferențe dintre ele nu se datorează negocierii cu clienții, ci particularităților fiecărui client în parte. Se consideră întotdeauna că o clauză nu s-a negociat individual atunci când a fost redactată în prealabil, iar din acest motiv, consumatorul nu a avut posibilitatea de a influența conținutul clauzei, în special în cazul unui contract de adeziune, așa după cum sunt contractele credit/împrumut. Prezentarea a diferitor opțiuni de creditare/împrumut/informații nu poate fi reținută ca o posibilitatea reală de a negocia condițiile/ clauzele acelui contract, pentru care a optat, în urma informării.

103. Negocierea individuală a clauzelor cu consumatorul nu echivalează cu prezentarea informațiilor precontractuale în sensul pretins de societatea-pîrîntă/creditor cu obligația de informare și chiar semnarea unei astfel de clauze, inclusă deja în contract. Negocierea presupune ca partea/consumatorul să aibă posibilitatea modificării clauzelor contractuale. Prin ea însăși creează un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților. În acest sens se va verifica conținutul drepturilor și obligațiilor părților, valoarea, la care acestea se raportează, precum și existența clauzelor, prin care nu se acordă aceleași drepturi ambelor părți contractante. O clauză pentru a fi abuzivă trebuie să producă un dezechilibru între prestațiile părților, analizarea acestei condiții implicând o comparație între interesele celor două părți ale contractului, pentru a se verifica, dacă interesul consumatorului a fost neglijat, în raport cu cel al contractantului său. Pentru a ști dacă o clauză provoacă un „dezechilibru semnificativ” între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract, în detrimentul consumatorului, trebuie să se țină seama, în special, de normele aplicabile în dreptul național, în lipsa unui acord între părți, în acest sens. Prin intermediul unei asemenea analize comparative, se va ține cont în ce măsură contractul îl plasează pe consumator într-o situație juridică mai puțin favorabilă în raport cu cea prevăzută de dreptul național în vigoare.

104. De asemenea, este relevant să se procedeze la o examinare a situației juridice în care se găsește consumatorul în cauză, având în vedere mijloacele de care dispune, potrivit reglementării naționale, pentru a face să înceteze utilizarea clauzelor abuzive. Dezechilibrul dintre consumator și instituția de creditare nebanca ce oferă împrumutul, este ușor vizibilă. Acest dezechilibru este în primul rând unul economic, neavând importanță, dacă s-au produs sau nu efecte în patrimoniul consumatorului. La aprecierea bunei-credințe trebuie acordată o atenție deosebită forței pozițiilor de negociere ale

părților, faptului de a ști dacă consumatorul a fost încurajat să-și dea acordul pentru clauza în cauză și dacă bunurile sau serviciile au fost vândute sau furnizate la cererea expresă a consumatorului, întrucât condiția de bună-credință poate fi îndeplinită de vânzător sau furnizor atunci când acesta acționează în mod corect și echitabil față de cealaltă parte de ale cărei interese legitime trebuie să țină seama. Buna-credință presupune din această perspectivă faptul că niciuna dintre părți nu urmărește să obțină ca urmare a încheierii contractului, mai mult decât valoarea contraprestației, la care s-a obligat cealaltă parte, respectând, astfel, un echilibru al prestațiilor reciproce. În ceea ce privește împrejurările în care un asemenea dezechilibru este creat „în contradicție cu cerința de bună-credință”, urmează să se verifice dacă creditorul, acționând în mod corect și echitabil față de consumator, se poate aștepta în mod rezonabil, ca acesta din urmă să accepte o asemenea clauză, în urma unei negocieri individuale. La aprecierea bunei-credințe, deși aceasta nu constituie o condiție în sine a stabilirii caracterului abuziv al unor clauze, trebuie acordată o atenție deosebită forței pozițiilor de negociere ale părților, pentru a se putea constata dacă profesionistul a acționat în mod corect și echitabil față de consumator, de ale cărui interese legitime trebuie să țină seama.

105. La aprecierea bunei-credințe va trebuie să se țină cont de scopul esențial urmărit de „comision sau orice alt tip de taxe”, pe care trebuie să le suporte consumatorul, care constituie în mod vădit o obligație esențială care se impune consumatorului în schimbul punerii la dispoziție a împrumutului. În acest context se va verifica dacă în contractul s-a indicat în mod transparent motivele care justifică remunerația corespunzătoare, în condițiile în care se contestă că creditorul este obligat să furnizeze o contraprestație reală, pentru a obține comisionul menționat.

106. În atare circumstanțe, instanța de apel avea obligația de a verifica din oficiu dacă la caz clauzele inserate la pct. 2.4., 2.6., 4.2. și 6.2. din contractul de credit pot fi considerate abuzive în sensul legislației în vigoare și după caz este aplicabilă nulitatea acestora, în situația în care aceasta poate fi invocată din oficiu.

107. La fel, în cazul dobânzii/penalității pretinse de societatea-pîrîță, instanța de apel nu a verificat rezonabilitatea acestora, dar a conchis că sunt prevăzute de legislația în vigoare, iar temeiul invocat în apel nu este confirmat, fără a argumenta de ce acesta este nemotivat, în situația în care apelanții au pretins inclusiv cu referire la prevederile art. 942 din Codul civil (în redacția în vigoare din 01 martie 2019) că dobânda impusă derogă de la dispozițiile legale, precum și că dobânda și penalitatea sunt instituții distincte care nu se confundă.

108. Drept urmare, instanța de apel avea obligația să verifice circumstanțele importante soluționării corecte și obiective a litigiului, să răspundă argumentelor apelantei sau cel puțin să le aprecieze sub aspectul

relevanței speței, în special, că ultimii le-au considerat decisive în susținerea poziției în partea respingerii pretențiilor bazate pe preținsele clauze abuzive, ceea ce la caz nu s-a efectuat.

109. Totodată, instanța de recurs menționează că jurisprudența Curții Supreme de Justiție la acest capitol este uniformă și suficient de vastă și anume în ceea ce vizează obligația instanțelor de judecată la examinarea litigiilor de încasare a datoriei rezultate din contractele de credit/împrumut încheiate între persoanele fizice și organizațiile de creditare nebankare să verifice inclusiv din oficiu caracterul abuziv al anumitor clauze care poate atrage nulitatea acestora, cu atât mai mult când caracterul abuziv este pretins de debitor. La caz, urmează a fi amintite cauzele: OCN „ROSST-X” SRL vs Sv. Viștac și Al. Todorov, decizia nr.2ra-1471/23 din 30 octombrie 2024 a Curții Supreme de Justiție; G. Pleșca, N. Guzun vs O.C.N. „Zoom Credit” S.R.L., decizia nr. 2ra-470/23 din 27 octombrie 2023 a Curții Supreme de Justiție; Î.C.S. O.C.N. „Expres Leasing & Microcredit” S.R.L. vs. G. Banari, O. Malic, decizia nr. 2ra- 586/23 din 05 iunie 2023 a Curții Supreme de Justiție; Gînsari vs. O.C.N. „Iute Credit” S.R.L., decizia nr. 2ra-632/20 din 26 august 2020 a Curții Supreme de Justiție.

110. La fel, recomandarea nr. 95 din 6 decembrie 2016 a Curții Supreme de Justiție cu privire la aplicarea dispozițiilor legale ce vizează contractul de credit/împrumut, încheiat cu organizațiile de microfinanțare, care menționează despre faptul că toate clauzele contractuale, incluse în contractele de împrumut, încheiate cu consumatorii, urmează a fi examinate sub aspectul legalității lor.

111. Motivarea actului judecătoresc în fapt trebuie să conțină analiza și evaluarea probelor pe baza cărora s-a stabilit existența sau inexistența faptelor și împrejurărilor care au generat litigiul dintre părți; respectiv, pentru ce au fost admise, susținerile uneia dintre părți și înlăturate cele formulate de cealaltă parte, iar motivarea în drept cuprinde justificarea aplicării în cauza judecată a anumitor norme de drept și de ce li s-a dat acestora o anumită interpretare.

112. Generalizând cele conturate anterior, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că examinarea cauzei în instanța de apel s-a realizat pripit și evaziv contrar jurisprudenței stabile a Curții Supreme de Justiție, ceea ce impune casarea integrală a deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

113. Instanța are obligația de a soluționa litigiul conform regulilor de drept aplicabile și prin toate mijloacele legale să prevină orice greșeală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale.

114. Din perspectiva postulatelor legale, la examinarea cauzelor, instanțele urmează să se conducă nemijlocit de principiul adevărului obiectiv, care se

manifestă prin stabilirea multilaterală, completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei. De altfel, o hotărâre judecătorească motivată în sensul respectării cerințelor 6 § 1 CEDO, presupune o examinare reală a problemelor esențiale relevate în speță, cel puțin pentru a le aprecia relevanța. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

115. Subsecvent, la rejudecarea cauzei civile, adoptarea soluției la caz urmează a fi precedată de toate aceste etape, luând în considerare momentele conturate supra, ignorate anterior, precum și motivarea să fie efectuată atât prin prisma poziției părții reclamante, cât și obiecțiilor părților oponente pe marginea acțiunii formulate în raport cu probele prezentate și normele de drept pertinente litigiului, rezultând din prevederile art. 130 din Codul de procedură civilă, ca, în consecință, soluția adoptată să fie certă și coerentă și să răspundă standardelor unui proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO.

116. Coroborând circumstanțele ce preced, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

117. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 442, art.444, art. 445 alin. (1) lit. c), alin.(3) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU MAJORITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Elena Malîșeva.

Casează integral decizia din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Malîșeva împotriva Organizației de Creditare Nebancară „Optim-Capital” Societate cu Răspundere Limitată, intervenient accesoriu Agenția pentru protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, privind constatarea nulității absolute a contractului de credit pentru consumatori și trimite cauza spre rejudecare în Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni